

'Niet mit snotterd veuran goan stoan'

'Ik werkte als tuinders knechtje van 17 jaar bij Romkes in Dedemsvaart. We zouden om vier uur beginnen om sla en spinazie te oogsten, zodat het om negen uur in Zwolle geveild kon worden.

Zo ook de ochtend van de tiende mei. Ik ging om half vier de bedstee uit en snel in de kleren. Toen ik om vier uur op de fiets stapte hoorde ik in de verte vliegtuigen. Het geluid zwol af en aan. Vader was meegelopen. Hij zei: 'Jongen, dit zit goed fout. Dit is oorlog.'

In 1939 hadden we een radiootje gekocht. Ik ging naar binnen en zette het ding aan. En ja hoor, daar kwamen de oorlogsberichten door. Het advies was: Laat het toestel aanstaan, maar het werk riep. Ze waren er allemaal, met lange gezichten, wat begrijpelijk was, want twee van hen hadden broers in dienst en nu was het ernst. Na wat heen en weer gepraat en naar de lucht wijzen, zijn we begonnen. Zo'n drie kwartier later zei de baas: 'We scheiden er mee uit, mijn vrouw zegt dat de generale staf net heeft bekend gemaakt dat onze troepen na dappere tegenstand terug moeten en de bruggen laten springen. Dus moeten we maar afwachten. Ga maar naar huis. Het werk wordt toch niets.

In de loop van de morgen stond ik achter ons huis. Ineens zag ik enorme stofwolken. Daar moest ik meer van weten, hoewel mijn vader er nog eens op wees dat oorlog geen flauwekul was. Dat ik niet 'mit mien snotterd veuran mus goan stoan'. Er waren meer nieuwsgierigen, vooral jeugd.

Ik heb mijn ogen uitgekeken. Eindeloze colonnes paardenvolk met daartussen wagens en enkele grote vrachtauto's. Dat alles moest over de brug over de Dedemsvaart, die al jaren eerder was afgesloten voor zwaar verkeer. De brug werd onmiddellijk versterkt door twee bokken er onder te varen. Dit alles werd in snel tempo door de soldaten gedaan onder het later zo bekend geworden gebral.

Die dag ging er meer verkeer over de brug dan in 25 jaar samen. Een groep mannen ging pauzeren. De officieren namen stoelen van een veranda en gingen erbij zitten. Een soldaat begon accordeon te spelen, terwijl een veldsmidse werd klaar gezet, waar een reus van een kerel de paarden begon te beslaan en hoeven begon na te zien. Anderen haalden in de dichtst bijzijnde winkel rookwaar en flessen wijn.

De kastelijn van een café zei dat hij 's morgens al vroeg al zijn mandflessen met jenever in het kanaal leeg had laten lopen. Hij had dochters en je wist maar nooit...'

J. Meijer
Dedemsvaart